

100 Հարց Ս.

Հաղորդութեան Մասին

92) Աւետարանական իմ՞ջ այլ հիմնաւորում կը բերեն միւսները օգուտ թթմորի:

Ուղղափառ եկեղեցւոյ շրջանակին մէջ ստեղծուած հակաճառական գրականութեան մէջ այս հարցին վերաբերեալ յաճախ կը վկայակոչեն հետեւեալ սուրբ գրային համարը: «Երկինքի արքայութիւնը կը նմանի այն թիթիւր-մորին, որ կին մը առնելով՝ պարկ մը ալիւրի հետ խառնեց, մինչեւ որ ամբողջ խմորը թիթուեցաւ: (Մաթ. 13/33): Անոնք կը պնդեն, որ այստեղ յիշատակուող թիթիւրը Ս. Պատարագի ժամանակ գործածուող նոյն հացի տեսակն է:

93) Թթմորի օրինակը ինչպէ՞ս մեկնաբանուած է մեր եկեղեցւոյ մէջ:

Հայ մեկնաբանական գրականութեան մէջ աւետարանական այս առակը տարբեր ձեւով ընկալուած է: Կարգ մը հայ մեկնիչներ նոյնպէս այստեղ կը խօսին Ս. Հաղորդութեան խորհուրդի հացի մասին, սակայն երբեք չեն մանրամասներ հացի տեսակը: Իբրեւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի գաւակներ անոնց համար յստակ է եւ անքննարկելի, որ Ս. Հաղորդութիւնը պէտք է բաղարջ ըլլայ: Հայոց եկեղեցւոյ վարդապետներու եւ հայրերու գրութիւններուն մէջ սուրբ գրային այս համարը հիմնականին մէջ մեկնաբանուած է, իբրեւ օրինակ ամբողջ աշխարհի մէջ Աւետարանին քարոզչութեան եւ տարածման:

ԱՂԱՆԴԱՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ

ԲԱՍԸԼԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍԱՌՕՏ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ 3. ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՈՐԴԻՆ՝ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

Եհովայի վկաները կ'ուրանան Աստուծոյ միածին Որդի՝ Յիսուս Քրիստոսի աստուածութիւնը:

ա. Կ'ըսեն, թէ Յիսուս «Աստուծոյ Որդին» էր, բայց Աստուած չէր: Նախքան մարդեղութիւնը անիկա պարզ «հոգեղէն արարած» մըն էր կ'ըսեն, ստեղծուած արարած մը, եւ ոչ թէ Ամենակալ Աստուածը: Բայց Աստուածաշունչը ցոյց կու տայ, թէ Որդին՝ Յովհաննէս Աւետարանիչին կողմէ «ԲԱՆ» կոչուած, ոչ միայն Աստուած է, այլ նաեւ արարիչն է, որովհետեւ ամէն ինչ իրմով գոյացաւ. «Սկիզբէն էր ԲԱՆԸ, եւ ԲԱՆԸ Աստուծոյ քով էր եւ ԲԱՆԸ ԱՍՏՈՒԱԾ ԷՐ: Անիկա սկիզբէն Աստուծոյ քովն էր: ԱՄէՆ ԲԱՆ ԱՆՈՎ ԵՂԱԻ, եւ առանց անոր բան մը չեղաւ՝ ինչ որ եղաւ: Կեանքը անո՛վ էր... եւ ԱՇԽԱՐՀԸ ԱՆՈՎ ԵՂԱԻ» (Յովն. 1.1-4 եւ 10):

Միրելի ընթերցող, ՃՐԱԳ թերթը ամէն Կիրակի կը բաժնուի մեր ժողովուրդին, եկեղեցիներու բանկային մօտ: Նաեւ Facebook-ի վրայ փնտռել «Jerak կամ ՃՐԱԳ», ապա սեղմել «Like»ը, կարդալու կամ անդամագրուելու համար:

ՀԱՍՅԷ.

ՔՈՒ ԽՕՍԲԴ ԽՄ ՈՏԹԵՐՈՒՄ ԵՐԱԳ Է ՈՒ ԽՄ ՇԱԽՂՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (Ս. 119-105)

ԺԱ. ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2018 ԹԻԻ 4

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՉԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆԵՐ Ես. 63.7-19 Բ. ՍՄ. 3.1-12 ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 6.22-38

Յաջորդ օր ժողովուրդը, որ մնացած էր լիճին միւս կողմը տեսաւ, թէ հոն միայն մէկ նաւակ կար, որուն մէջ Յիսուսի աշակերտները մտան եւ առանձինն գացին. իսկ Յիսուս աշակերտներուն հետ նաւակ չմտաւ: Յետոյ Տիբերիայէն ուրիշ նաւակներ ալ եկան հոն, ուր Յիսուս Աստուծոյ գոհութիւն տալով բազմացուցած էր հացը եւ տուած ժողովուրդին, որպէսզի ուտեն: Ժողովուրդը տեսնելով, թէ Յիսուս հոն չէր, ոչ ալ իր աշակերտները, նաւակները առին եւ Կափառնատմ եկան Յիսուսը փնտռելու համար: Երբ զինք գտան լիճին միւս կողմը, հարցուցին. «Վարդապետ, ե՞րբ եկար հոս»:

Յիսուս անոնց պատասխանեց. «Կ'ըսեմ ձեզի, վստահաբար դուք զիս կը փնտռէք ոչ թէ որովհետեւ իրաշքներ տեսաք, այլ՝ որովհետեւ այդ հացէն կերաք եւ կշտացաք: Փոխանակ կորստական ուտելիքը փնտռելու, ջանացէք ապահովել այն կերակուրը, որ յաւիտենական կեանքի մէջ կը մնայ: Այդ կերակուրը Մարդու Որդին պիտի տայ ձեզի, որովհետեւ Հայրն Աստուած իր հաւանութեան կնիքը դրաւ անոր վրայ»:

Անոնք հարցուցին. «Ի՞նչ ընենք, որ Աստուծոյ ուզածը կատարած ըլլանք»:

Յիսուս անոնց պատասխանեց. «Աստուծոյ ուզած գործը այն է, որ հաւատաք անոր՝ որ ինք դրկեց»:

Անոնք ըսին. «Ի՞նչ իրաշք պիտի գործես, որպէսզի տեսնենք եւ քեզի հաւատանք. ի՞նչ պիտի ընես: Մեր հայրերը մանանան կերան անապատին մէջ, ինչպէս գրուած է. «Անոնց երկինքէն հաց տուաւ ուտելու համար»:

Յիսուս անոնց ըսաւ. «Ճշմարտութիւնը կ'ըսեմ ձեզի, թէ ինչ որ Մովսէս ձեզի տուաւ՝ երկինքէն իջած հացը չէր: Հայրս է, որ ձեզի կու տայ երկինքէն իջած ճշմարիտ հացը: Որովհետեւ Աստուծոյ տուած հացը այն է, որ երկինքէն կ'իջնէ եւ կեանք կու տայ աշխարհին»:

Անոնք ըսին. «Տէ՛ր, միշտ տուր մեզի այդ հացը»:

Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես եմ կեանքի հացը: Ան որ ինձի կու գայ՝ բնաւ պիտի չանօթենայ եւ ան որ ինձի կը հաւատայ՝ երբեք պիտի չծարաւնայ: Բայց հիմա ըսի ձեզի, տեսաք ալ զիս, եւ տակաւին չէք հաւատար: Բոլոր անոնք, որ Հայրը ինձի կու տայ՝ ինձի պիտի գան եւ ես ինձի եկողը պիտի չմերժեմ, որովհետեւ ես երկինքէն իջայ՝ ոչ թէ իմ կամքս կատարելու, այլ կամքը անոր՝ որ զիս դրկեց»:

ՍՈՒՐԲԵՐ ԵՒ ՏՕՆԵՐ

Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԶՕՐԱՎԱՐ

Սուրբ Սարգիս Զօրավար Կապա-դովկիոյ Գամիրֆ գաւառէն էր. քաջ եւ առաքինի զինուորական մը, որ զօրա-պետի աստիճանին հասաւ: Համարա-կութեամբ կը քարոզէր Աւետարանը եւ կը կործանէր բազմաթիւները:

Երբ Յուլիանոս կայսրը, որ քրիս-տոնէութիւնը ուրացած էր գահ բարձ-րացաւ, Սարգիս իր Մարտիրոս որդիին հետ Հայաստան ապաստանեցաւ, Տի-րան թագաւորի մօտ եւ ժամանակ մը հոն մնալէ ետք անցաւ Պարսկաստան, Պարսից Շապուհ թագաւորին մօտ, ծա-ռայելով զինուորական ասպարէզին մէջ:

Մեծ եղաւ իր որդիին՝ Մարտիրոսին ազդեցութիւնը իր հսկողութեան ներքեւ գտնուող պարսիկ զօրքին վրայ: Անոնց մէջէն քրիստոնէութեան դարձնողներ եղան:

Այս պարագան հետզհետէ ու-շագրաւ դառնալով, Սարգիս եւ իր գա-ւակը արքայական հրաւեր ստացան գոհ մատուցանելու արքունի մեհեանին մէջ:

Սակայն Սուրբ Սարգիս, նոյնիսկ քաջութիւնը ունեցաւ անարգելու կուռ-փերը:

Առ ի հետեւանք իրենց յանդուգն կեցուածքին, զօրավարն ու իր որդին մահուան դատապարտուեցան: Իր պար-սիկ զինուորներէն տասնչորս անձեր, որոնք մինչեւ վերջ հաւատարիմ մնա-ցեր էին, առին Սարգիսի մարմինը եւ մահուր զգեստներով պատեցին: Բայց թագաւորին հրամանով իրենք եւս գըլ-խատուեցան ու իրենց նահատակութիւ-նը եւս կը յիշատակուի Սուրբ Սարգիսի եւ անոր Մարտիրոս գաւկիին յիշա-տակին հետ, ամէն տարի:

ՀԱՐՑՈՒՄ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԲԱԺԻՆ

Ի՞նչպէս կը կատարուի պսակի արարողութիւնը:

Մեր Եկեղեցւոյ մէջ պսակ կատա-րելու իրաւունքը եկեղեցականին է: Պսակուողները եկեղեցի կու գան: Աս-տուծոյ եւ հարսնետր ժողովուրդին դիմաց քահանան կը հարցաքննէ գա-նոնք, թէ իրենց ազատ կամքով եկած են պսակուելու եւ հաստատական պա-տասխան ընդունելէ յետոյ, անոնց աջ ձեռքերը, ինչպէս նաեւ նակատները իրար կը միացնէ, կը խրատէ, կ'աղօթէ եւ կ'օրհնէ անոնց միութիւնը:

Ամուսնութեան պայմաններն են. ա-ռողջ եւ անթերի մարմին, չափահա-տութիւն, կանոնական հասութիւն, ազ-գային եւ կրօնական նոյնութիւն, փո-խադարձ յօժարութիւն եւ սէր:

Կանոնական հասութիւն կը նշանա-կէ ազգականական որոշ աստիճան: Ա-մուսնացողներ, իբրեւ պայման սե-րունդ մը յառաջ բերելու, ազգականու-թեամբ կամ արիւնով որքան հեռու ըլլան իրարմէ, այնքան յարգած կ'ըլլան Եկեղեցւոյ կանոնները, որոնք հիմ-նուած են առողջապահական սկզբունք-ներու վրայ: Հին կանոններով՝ մանչ մը եօթը պորտ կամ եօթը ճիւղ կամ եօթը աստիճան հեռու պէտք է ըլլայ իր առնելիք աղջիկէն: Կենցաղի նոր հար-կադրութեանց ներքեւ հոգետը վերին իշխանութեան կողմէ թոյլատրուած է ազգականական աստիճանը իջեցնել մինչեւ հինգ:

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐՈՒՆ ԽՐԱՏՆԵՐԸ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐԸ ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՆԱՍԱԿ ՍԻՐՈՅ, ՆԱԽԱՆՉԻ ԵՒ ԱՏԵԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ներկայիս մեծ է թիւը անոնց, ո-րոնք միշտ նախանձով կ'այրին, երբ ի-րենց եղբոր յաջողութիւնը տեսնեն, յատկապէս երբ ան նիւթապէս կամ արհեստով եւ կամ իր ուսուցումներուն համար կը յարգուի շատերուն կողմէ: Նախանձոտները երբ այս տեսնեն, կը հալին ու կը մաշին, բամբասանքի խօսքեր կը յօրինեն անոր մասին եւ Աստուծոյ կամքին հակառակ կը շար-ժին, որ իրենց եղբոր այդ յաջողու-թիւնը շնորհած է: Ահաւասիկ թէ ին-չու, նոյնիսկ եթէ նախանձոտը մեծա-պէս նգնի եւ բազմաթիւ առաքինու-թիւններու տէր ըլլայ, կուսական սր-բութիւն ունենայ, օրուան ընթացքին պահեցողութեամբ եւ նգնութեամբ ինք-զինքը մաշեցնէ գիշեր ու ցերեկ, քուրճով եւ մոխիրով մշտահոս ար-ցուքներ թափէ, իր ողորմութիւննե-րովը աղքատանայ, մեծամեծ հրաշքներ գործէ, աղօթքներով եւ փառաբանու-թեամբ երկնքի հրեշտակներուն նմանի, նոյնիսկ մարտիրոսանայ ու կրակի մէջ այրի եւ սակայն իր սրտին մէջ նախանձ եւ չարութիւն ունենայ, մար-դասպաններ է շնացողներէ աւելի պիղծ եւ մեղքերու մէջ լողացող ամբա-րիշտներէն աւելի ամբարիշտ պիտի ըլ-լայ: Ո՞ր չարիքը ուրեմն կրնայ աւելի ժանտագոյն ըլլալ, քան նախանձը, որ կրակէն աւելի այրող է, սուրէն աւելի բնաջնջող է գայն ունեցողները: Ո՞վ կրնայ հանդուրժել այդ բոցին եւ կամ ի՞նչ տեսակի ներում պիտի ունենան նման սատանայական անձերը:

ՀՈԳԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒ

ՅՈՒՍԱՅԱԾՑ ԵՍ, ԴԻՄԷ՝ ՏԻՐՈՋ ՍԱՂՄՈՍ 28

Տէ՛ր, օգնութիւն կ'ուզեմ քեզմէ: Դո՛ւն ես իմ պատասխանս. սկանչներդ մի՛ փակեր. լուռ մնալդ պատճառ կ'ըլ-լայ որ ես ողջ-ողջ գերեզման իջնեմ:

Լսէ՛ ինդրանքս, երբ որ քեզմէ օգ-նութիւն կ'աղերսեմ, երբ ձեռքերս դէպի սուրբ տաճարդ կը բարձրացնեմ:

Զիս մի՛ դասեր ամբարիշտներուն հետ: Անոնց՝ որոնք չարիք կը հասցնեն ուրիշին, որոնք իրենց խօսքերուն մէջ սիրալիր են մարդոց հետ, մինչ իրենց սիրտերուն մէջ չարութիւն կայ:

Պատուհասէ՛ զանոնք իրենց գործե-րուն համաձայն, տո՛ւր արժանի պա-տիժը իրենց չարսիրտ վարմունքին. իրենց ըրածին համեմատ վարուէ՛ իրենց հետ, հատուցանելով իրենց ինչ բանի որ արժանի են:

Քանի որ անոնք կ'արհամարհեն Տի-րոջ գործը եւ ինչ որ ան ստեղծեց, Տէրը զանոնք պիտի կործանէ այնպիսի ձեւով, որ ալ երբեք չկանգնին:

Օրհնեա՛լ է Տէրը, որ աղօթքիս պա-տասխանեց:

Զօրութիւնս է ան եւ իմ պաշտ-պանս. ես իրեն կը վստահիմ. իրմէ կու գայ օգնութիւնս եւ իմ սիրտս կը ցնծայ. հետեւաբար իմ երգովս անոր գոհութիւն պիտի յայտնեմ:

Տէրը իր ժողովուրդին զօրութիւնն է եւ իր օծեալին ապաւէնն ու փրկիչը:

Տէ՛ր Փրկէ՛ եւ օրհնէ՛ քու ժողո-վուրդդ, որ քու ժառանգութիւնդ է. դուն հովուէ՛ զանոնք եւ ուսիդ առած առաջնորդէ՛ մինչեւ յաւիտեան: